

Hvordan laver man et høringsvar?

Hvem skal skrive høringsvar?

Flere forhold i vandplanerne er ret specifikke, f.eks. krav om yderligere efterafgrøder, krav om reduceret eller ophør af vedligeholdelse på specifikke vandløbsstrækninger. Derudover angiver vandplanen også klassificeringen af vandløb opdelt i naturlige, kraftigt modificerede (dvs. uddybede vandløb, udrettede vandløb osv.), blødbundsvandløb eller kunstige vandløb. Den klassificering er behæftet med mange fejl og mangler. Mange forhold i vandplanerne vil påvirke lodsejerens arealer f.eks. lodsejere med arealer ned til specifikke vandløb, hvor der kan forudses problemer med f.eks. en ændret vedligeholdelse af vandløb og dermed påvirkning af drænforhold. Bliver man påvirket af vandplanerne opfordrer Gefion til, at man fremsender et høringsvar.

Man kan også indsende et høringsvar selvom der ikke sker konkrete indsatser på ens ejendom, men hvor man vurderer, at ens arealer og ejendom påvirkes af de tiltag, der er planlagt. Fx hvis ændret vedligeholdelse kan forringe afvandingen og drænforhold op- eller nedstrøms et vandløb.

Man skal også indsende høringsvar hvis man mener, at ens vandløb er fejlklassificeret som naturligt, hvis vandløbet reelt er f.eks. kunstigt anlagt. Der er mange fejlklassificeringer i vandplanerne, og lodsejerne har en interesse i at få rettet op på disse fejl – dels for at undgå nuværende forslag til indsatser f.eks. ophør af vedligeholdelse, men også for at undgå planlægningen af fremtidige, unødige indsatser. Det vil formodentlig også være nemmere i første vandplanperiode at få taget vandløb ud af planlægningen eller ændret fejlklassificeringer, end at stille krav om ændringer i en senere planperiode. Et argument vil være: hvorfor gjorde du ikke indsigelse mod planen første gang du havde mulighed for det, fremfor at fremsætte et krav mange år efter planen er offentliggjort første gang?

Lodsejere der tidligere har fremsendt høringsvar på vandplanerne til Naturstyrelsen, skal undersøge, om høringsvaret er imødekommet og fx taget ud af denne vandplan. Hvis ikke høringsvaret er imødekommet, bør man som minimum genfremsende relevante dele af tidligere høringsvar eller klager evt. med justeringer.

Hvordan laver man et høringsvar?

Der er ingen facitliste til, hvordan man laver høringsvar. Alle kan ifølge miljømålsloven afgive høringsvar til vandplanerne. I et høringsvar kan alle betragtninger og bemærkninger fremsættes. Følgende kan bruges til inspiration:

- Hvad står der i vandplanen, og hvad er relevant for min ejendom?
De relevante forhold kan findes på Naturstyrelsens GIS-kort. GIS-kortene kan findes ved at klikke på følgende link:
<http://miljoegis3.mim.dk/?profile=vandrammedirektiv2013-udkast-2>
Gefion har udarbejdet en klikvejledning der kan hjælpe lodsejerne med at finde de vigtigste temaer over ens ejendom på GIS-kortene. Klikvejledningen kan findes [her](#):
- Sammenlign virkelighed med plan

- Lav et hørings svar:
 - Indledning; hvor er vi?
 - Klagepunkter m. argumenter
 - Hvad klager du over
 - Hvorfor klager du
 - Hvad er konsekvenserne for dig
 - Afslutning

Hvad er vigtigt i et hørings svar:

- Vær præcis
- Brug faglige argumenter
- Synliggør konsekvenser og uhensigtsmæssigheder
- Hvad er konsekvenserne for dig og din drift?

Det er en god ide, at lodsejerne går sammen om at lave hørings svar til planerne f.eks. i et vandløbslav eller ved simpelthen at mødes med naboerne omkring f.eks. et vandløb og i fællesskab lave en indsigelse. Det kan evt. gøres sammen med en konsulent fra Landboforeningen Gefion – på den måde hænger opgaven ikke på den enkelte alene, og hørings svaret får mere faglig tyngde.

Det er Gefions klare vurdering, at I særligt bør fokusere på konsekvenser af den ændrede vedligeholdelse af vandløb, effekter af spildevand i vandløbene og fjernelse af rørlægninger og spærringer. Derudover bør man gøre opmærksom på, hvis man mener ens vandløb er fejlklassificeret, f.eks. klassificeret som naturligt, når vandløbet i praksis er en afvandingskanal eller lignende. Endelig skal man vurdere driftsmæssige konsekvenser og økonomiske tab ved krav om yderligere etablering af efterafgrøder.

Overordnet set bør det påpeges, at staten ikke bør iværksætte en indsats på vandløbene, før der er foretaget grundige vurderinger af konsekvenserne for landbrugsarealerne.

Hvad skal man undersøge, og hvilke emner er vigtige i forbindelse med udarbejdelse af et hørings svar? Det er vigtigt at undersøge:

- om ens vandløb i det hele taget burde være omfattet af vandplanen
- om ens vandløb er fejlklassificeret
- hvilke indsatser, der gennemføres på ens vandløb
- om man bliver pålagt yderligere krav om efterafgrøder

Gefion har formuleret et par standartformuleringer, forhold som man skal overveje og indspil til hvad man kan anvende i hørings svaret. Læs dem her.

Standartformuleringer / indspil til hørings svarene

- Ændret vedligeholdelse
- Restaurering
- Spærringer
- Genåbning af rørlagte strækninger
- Spildevand
- Fejlklassificering
- Omfang af vandløb der skal med i vandplanen

- Yderligere krav om efterafgrøder
- Fokus på betydningen af dræning
- Hvor skal bemærkningerne sendes hen?
Hvor kan jeg hente rådgivning?

Ændret vedligeholdelse

Følgende tekst kan anvendes i et høringssvar:

Jeg forlanger, at det offentlige ikke iværksætter en indsats på vandløbene, før der er foretaget grundige beregninger af konsekvenserne for landbrugsarealerne. En ændret vedligeholdelse vil alt andet lige medføre en øget vandstand i vandløbet. Ændret vandstand har størst betydning for afvandingsinteresser i vandløb med ringe faldforhold, og hvor vandhastigheden er lille, hvilket gør sig gældende for vores vandløb.

Hvis den ændrede vedligeholdelse medfører en reducere af vandafstrømningen og/eller en stigning i vandspejlshøjden, er der flere argumenter for, at den planlagte vandløbsindsats i Vandplanen ikke skal gennemføres. En eller flere af de følgende argumenter kan anvendes i høringssvaret:

- I vandløb med ringe faldforhold, og hvor vandhastigheden er lille, vil iltindholdet i vandet være lavt. Reduceret vandløbsvedligeholdelse og restaureringsprojekter, der sænker eller bremser vandhastigheden yderligere, vil derfor ikke øge den ønskede smådyr- og fiskefauna.
- En øget vandstand i de vandløbsnære arealer medfører, at afgræsning og slæt bliver umulig. Det medfører, at der ikke længere kan opretholdes en MVJ-aftale og anden EU-støtte, og arealerne må dermed opgives som halvkulturarealer med uønsket tilgroning som følge. I den forbindelse kræver jeg fuld erstatning for enhver forringelse af arealerne.
- I vandløb med ringe sommervandføring, dårligt fald og dyb nedskæring under terræn vil ophør eller reducere af grødeskæring på grund af tilgroningen betyde forringelse af vandkvaliteten. Ingen vedligeholdelse vil betyde, at vandløbenes strømmende vand bremses. Resultatet bliver lange strækninger med praktisk taget stillestående vand, der ikke gavner vandløbenes smådyrssammensætning. Fremfor et vandløb med trods alt en vandføring, vil vandløbet efterfølgende mere få en karakter som en langstrakt mose, og uden den fauna der er kendetegnede for et vandløb.
- I vores vandløb med stivbladet og hurtigt voksende grødevækst vil ophør eller reduceret grødeskæring være problematisk i forhold til afvandingsinteresserne - især på strækningerne med dårligt fald. Vores mange dræn vil med tiden tilstoppe, og der vil ske en forsumpning af jorden, så den ikke længere kan dyrkes. I den forbindelse gør jeg hermed opmærksom på, at jeg kræver fuld erstatning for påvirkning af hele drænsystemets nedsatte funktionsevne. Det vil sige, at bagvedliggende arealer ligeledes kræves erstatninger for.

Restaurering

Det forventes, at udlæg af større sten samt etablering af gydebanks bliver de mest anvendte virkemidler i forbindelse med restaureringsprojekter. Hvad betyder restaureringen for afvandingen, og hvordan sikres drænsystemer?

Følgende tekst kan anvendes i et hørings svar:

Jeg forlanger, at kommunen ikke iværksætter en indsats på vandløbene, før der er foretaget grundige beregninger af konsekvenserne for landbrugsarealerne.

Hvis den planlagte restaurering medfører en reducereing af vandafstrømningen og/eller en stigning i vandspejlshøjden, er der flere argumenter for, at den planlagte vandløbsindsats i vandplanen ikke skal gennemføres. En eller flere af de følgende argumenter kan anvendes i hørings svaret:

- Vores vandløb har en udpræget blød bund. I vandløb med blød bund vil traditionel vandløbsrestaurering, som primært består i udlægning af groft bundmateriale (gydebunker), næppe medføre væsentlige varige forbedringer af smådyrsfaunaen på strækninger med meget ringe fald. Det grove bundmateriale forsvinder sandsynligvis ned i den bløde bund, eller dækkes hurtigt af sand mm.
- I vandløb med ringe faldforhold, og hvor vandhastigheden er lille, vil iltindholdet i vandet være lavt. Restaureringsprojekter, der sænker eller bremser vandhastigheden yderligere, vil derfor ikke øge den ønskede smådyrs- og fiskefauna.
- En øget vandstand i de vandløbsnære arealer medfører, at afgræsning og slæt bliver umulig. Det medfører, at der ikke længere kan opretholdes en MVJ-aftale og anden EU-støtte, og arealerne må dermed opgives som halvkulturarealer med uønsket tilgroning som følge. I den forbindelse kræver jeg fuld erstatning for enhver forringelse af arealerne.
- Medfører restaureringen en reducereing af vandføringsevnen eller øger vandspejlshøjden vil det være problematisk i forhold til afvandingsinteresserne - især på strækningerne med dårligt fald. Vores mange dræn vil med tiden tilstoppe og der vil ske en forsumpning af jorden, så den ikke længere kan dyrkes. I den forbindelse gør jeg hermed opmærksom på, at jeg kræver fuld erstatning for påvirkning af hele drænsystemets nedsatte funktionsevne. Det vil sige, at bagvedliggende arealer ligeledes kræves erstatninger for.

Spærringer

Følgende forhold kan overvejes i forbindelse med afgivelse af et hørings svar:

Formålet med fjernelse af en spærring er at skabe sammenhæng (kontinuitet) i vandløbenes forløb. Undersøg, om der er andre spærringer f.eks. rørlagte strækninger nedstrøms og opstrøms den foreslåede fjernelse af spærring for at fastlægge, om der er tale om en sammenhæng i vandløbets forløb.

Hvad betyder fjernelsen af spærringen for afvandingen, og hvordan sikres drænsystemer?

Find om muligt ud af, hvorfor spærringen i sin tid blev etableret.

Overvej argumentation for og imod fjernelse af kulturhistoriske eller samfundsmæssige bevaringsværdige opstemningsanlæg som f.eks. møllesøer.

Overvej argumentation for og imod fjernelse af opstemningsanlæg, hvor nedlæggelsen af opstemningen vil medføre afvanding af øvrige værdifulde naturområder.

Overvej argumentation for og imod fjernelse af pumpestationer, hvor det teknisk er vanskeligt at genskabe naturlige forhold. Hvilke økonomiske følger vil fjernelsen af pumpestationen medføre?

Fjernelse af f.eks. pumpestationer og kulturhistoriske anlæg kan blive store omkostningstunge projekter. Der kan argumenteres for, at man ved intelligent anvendelsen af midlerne kan fjerne mange mindre faunaspærringer fremfor fjernelse af en stor spærring og samtidig opnå større sammenhæng i vandløbet ved fjernelse af mange små spærringer.

Genåbning af rørlagte strækninger

Følgende forhold kan overvejes i forbindelse med afgivelse af et hørings svar:

Formålet med at genåbne rørlagte strækninger er at skabe sammenhæng (kontinuitet) i vandløbenes forløb. Undersøg, om der er andre spærringer f.eks. andre rørlagte strækninger nedstrøms og opstrøms den foreslåede fjernelse af spærring for at fastlægge, om der reelt er tale om en sammenhæng i vandløbets forløb.

Hvad betyder fjernelsen genåbningen af den rørlagte strækning for afvandingen, og hvordan sikres øvrige drænsystemer?

Lodsejeren skal erstattes for jordtab (ny åben trace) og defigurering af f.eks. en mark. Omkostninger i forbindelse med etablering af overkørsler skal erstattes.

Krav om 10 meter dyrkningsfrie bræmmer langs et vandløb bør også afføde krav om erstatning.

Afstandskrav for anvendelsen af bekæmpelsesmidler i forhold til åbent vandmiljø medfører reducere af råderetten over arealet. Der bør gøres opmærksom på de dyrkningsmæssige og økonomiske konsekvenser.

Undersøg dybden på rørlægningen. Genåbning af dybe rørlægninger giver ikke biologisk gode vandløb, men snorlige kanaler, som skal vedligeholdes både med hensyn til grødeskæring og oprensning af materiale – hvem får vedligeholdelsespligten? Desuden er det omkostningstungt at åbne meget dybe, rørlagte vandløb, og den biologiske gevinst er begrænset. Er det samfundsøkonomisk ansvarligt?

Ifølge vandplanerne skal flere kommuner åbne rørstrækninger på private vandløb. Vær opmærksom på, at der nu eller i en senere planperiode også kan stilles krav om ændret vedligeholdelse. Da der ikke findes regulativer på private vandløb, skal kommunen udarbejde bestemmelser for vedligeholdelsens omfang og udførelse for at sikre fremtidig skånsom vedligeholdelse af det nye åbne vandløb. Hvad vil det betyde for afvandingen?

Vil det nye åbne vandløb kunne leve op til en miljø-målsætning, eller skal der i kommende planperiode gennemføres en restaurering/regulering af samme vandløbsstrækning for at leve op til målsætningen?

Typisk er der en naturlig årsag til, at vandløbet er blevet rørlagt. Rørlægningen kan f.eks. skyldes, at arealet/underjorden består af flydesand, hvilket er et godt argument for ikke at genåbne rørstrækningen. Størrelsen af skråningsanlægget på en genåbnet rørstrækning er afhængig af jordens indhold af ler og fugtighed.

Jævnfør virkemiddelkataloget vil der ved genåbning af rørlagte vandløb normalt indgå en udlægning af grus/sten for at forbedre de fysiske forhold. De afvandingsmæssige interesser skal herved vurderes.

Vær opmærksom på, at flere kommuner genåbner rørlagte vandløb uden at give erstatninger til lodsejere. Mange af de nuværende rørlægninger er af ældre dato. Overfor lodsejere argumenterer kommunen med, at genåbning af rørlagte vandløb er billigere for lodsejeren, da udgifterne i forbindelse med udskiftning af rør skal afholdes af de grundejere, der skønnes at have nytte af udskiftningen. Grundejeren sparer derved omkostningen til rør og rørlægning, da kommunen tilbyder at betale udgifterne ved åbning af vandløbet. Derudover har amtsrådet via regionplan vedtaget, at større renoveringer af rørlagte vandløb skal ske ved at genåbne vandløbene.

Vandløbslovens §32: "Vedligeholdelse af rørlagte offentlige vandløb omfatter ikke hel eller delvis omlægning af rørledninger". Modsætningsvis betyder det, at kommunerne har en stor økonomisk part i forbindelse med vedligeholdelse af rørlagte vandløb. I forbindelse med nedslidte rørledninger har kommunen så overholdt deres forpligtigelse til vedligeholdelse af vandløbet? Kommunen kan/må ikke aflevere et rørsystem i nedslidt tilstand f.eks. i forbindelse med nedklassificering af vandløbet fra offentligt til privat vandløb. Skal lodsejeren betale for omlægning af rørledningerne, hvis kommunen ikke har vedligeholdt på rørsystemet?

Spildevand

Følgende tekst kan anvendes i et høringssvar:

Spildevand er en helt afgørende faktor for miljøtilstanden i vandløbene. Jævnfør vandplanen er der planlagt rensning af spildevand fra flere husstande, som i dag leder spildevand ud til vores vandløb. Hvor der er krav om spildevandsrensning til den spredte bebyggelse, forventer jeg, at den planlagte vandløbsindsats i Vandhandleplanen udskydes til 2. vandplanperiode, for at se om effekten af spildevandsrensningen er tilstrækkelig til at opnå målopfyldelse.

Gefion yder rådgivning i forbindelse med kloakering af ejendomme i det åbne land.

Fejlklassificering

Vandløbene i vandplanen er klassificeret som 'normale', stærkt modificerede, kunstige eller som blødbundsvandløb. Hvis vandløbene er klassificeret som stærkt modificerede, kunstige eller som blødbundsvandløb har de typisk en lavere målsætning end vandløb klassificeret som 'normale'. De fleste planlagte indsatser som f.eks. ophør af vandløbsvedligeholdelse planlægges på vandløb som klassificeres som 'normale', derfor er det vigtigt at klassificeringen er korrekt. Mange vandløb er gravet dybere, rettet ud osv. (stærkt modificerede) eller kunstigt anlagte for at afdræne de omgivende arealer. Derfor løber der typisk mange dræne til kunstige og stærkt modificerede vandløb og disse vandløb vil derfor være meget følsomme i forhold til en reduceret vedligeholdelse, da det vil påvirke effektiviteten af dræningen.

Gefion har udarbejdet en klikvejledning der kan hjælpe lodsejerne med at finde klassificeringen af vandløbene på ens ejendom via Naturstyrelsens GIS-kort.

Kortbilagene anvendes i høringssvarene. Følgende tekst kan anvendes i forbindelse med høringssvaret.

Stærkt modificerede vandløb:

Efter Gefions opfattelse kan et vandløb være karakteriseret som værende stærkt modificeret når vandløbet er:

- gravet dybere, bredere, rettet ud eller på anden måde påvirket af menneskehånd med det formål at afvande omkringliggende arealer.
- har store afvandingsmæssige interesser på grund af tilløb fra dræn. Dræn hvis funktion kun kan opretholdes, hvis vedligeholdelsen af vandløb fortsættes.
- i vandløb som er stærkt påvirket af menneskehånd vil det medføre uforholdsmæssig store omkostninger, at foretage ændringer i skikkelsen eller vedligeholdelsen pga. de afvandingsmæssige interesser som tilløb fra dræn.

Følgende tekst kan anvendes i et høringssvar:

Jævnfør vedlagte kortbilag fra Naturstyrelsens hjemmeside, er pågældende vandløbsstrækning udset til at skulle opnå god økologisk tilstand – gældende for naturlige vandløb. Imidlertid mener jeg, at den pågældende vandløbsstrækning i stedet skal udpeges som et stærkt modificeret vandløb, alternativ tages helt ud af vandplanen.

Følgende fremgår fra side 26 i "Retningslinjer for udarbejdelse af indsatsprogrammer":

"At vandløbsstrækninger anvendes til landbrugsmæssig dræning betyder ikke i sig selv, at strækningen skal udpeges som stærkt modificeret. Hvis der ved en rimelig indsats kan opnås god økologisk tilstand i vandløbet (f. eks. ændret vedligeholdelse eller restaurering), uden at det vil have en betydelig negativ indvirkning på f.eks. bebyggede arealer, miljøet generelt eller den landbrugsmæssige dræning, skal strækningen ikke udpeges som stærkt modificeret. Hvis modsat opnåelse af god tilstand imidlertid vurderes at ville have meget betydelige konsekvenser, kan strækningen dog udpeges som stærkt modificeret. Den endelige afklaring af omfanget af konsekvenser vil ske ved den konsekvensvurdering, der bl.a. skal ligge til grund for beregning af kompensation indenfor rammerne af landdistriktsprogrammet."

Ved fastsættelse af miljømålene er der ikke i tilstrækkeligt omfang taget stilling til vandrammedirektivets undtagelsesbestemmelser, som lister en række kriterier, der skal tages stilling til, før det kan afgøres, om bestemmelserne kan og eventuelt skal anvendes. Det kræver beslutningsgrundlag, som belyser kriterierne, før det er muligt at tage stilling til, om vandområder skal omfattes af disse.

I vandplanen synes der ikke at være taget konkret stilling til de konkrete forhold på min ejendom. Ovenstående mangel i vandplanerne betyder, at miljømålet på den vandløbsstrækning der påvirker min ejendom er fejlklassificeret i vandplanen. Det er min vurdering, at anvendte man retningslinjerne konkret i forhold til mine matrikler, ville den pågældende vandløbsstrækning blive klassificeret som værende stærkt modificeret. Min vurdering tager udgangspunkt i, at jeg har mange dræn der er afhængige af en stor og god afvandingssevne i vandløbet. Hvis afvandingssevnen reduceres for at nå en god økologisk tilstand, vil det medføre store økonomiske konsekvenser.

Jeg beder hermed Naturstyrelsen om, at rette op på fejlklassificeringen og udpege den pågældende vandløbsstrækning som værende stærkt modificeret. Jeg forventer, at klassificeringen bliver rettet i vandplanen eller alternativt, at vandløbet tages helt ud af vandplanen.

En anden alternativ og evt. supplerende tekst kan formuleres ud fra historiske fakta. For eksempel om der foreligger tidligere reguleringsprojekter, der dokumenterer, at det pågældende vandløb er gravet dybere og/eller rettet ud for at tilgodese afdræningen. I så fald kræves ligeledes en omklassificering af det pågældende vandløb. Det er ligeledes muligt at sammenligne historiske

kort med nutidige kort for at fastslå og dokumentere, at vandløbet er modificeret – eksempelvis rettet ud.

Hvis vandløbet skal udpeges som stærkt modificeret, skal der foreligge vurderinger af, om det er uforholdsmæssigt dyrt at få tilstanden op på det ønskede niveau. Det har myndighederne ikke gjort. Det kan man anskueliggøre ved at søge at påvise, hvor store drænedes arealer, der vil blive påvirket af en vandstandshævning i vandløbet, og angive det i høringssvaret.

En helt afgørende parameter for, om et vandløb kan forbedres, er hældningen i landskabet. I flade landskaber er vandløbet ofte stillestående, vedligehold nødvendig for afvanding, og samtidig er miljøpotentialet begrænset – man kan således argumentere for, at sådanne forhold uanset indsats aldrig kan opfylde et højt miljømål og derfor skal vandløbet klassificeres som modificeret.

Modsat skal den enkelte lodsejer ligeledes overveje, om man vil være bedre tjent med at få kompensation for arealer, hvor dræningene er dårligt fungerende. Det kan f.eks. overvejes i områder, hvor de organiske lavbundsjord har sat sig i sådan en grad, at dyrkning snarligt vil blive vanskeliggjort – og der derfor er risiko for, at dræning før eller siden må opgives. Fordelen for lodsejeren kan være, at han slipper for ”besværlige” arealer mod kompensation.

Det vurderes, at være en mere tung proces at få et vandløb udpeget som stærkt modificeret end at få et vandløb ud af vandplanen, hvis det opfylder betingelserne for at have et opland på mindre end 10 km². Derfor anbefales det at læse afsnittet om, hvilke vandløbsstrækninger der skal med i planer, hvis oplandet er mindre end 10 km². (Omfang af vandløb der skal med i vandplanen)

Kunstige vandløb

Gamle kort, der viser sump og eng, hvor der nu er vandløb, kan bruges til at bevise fejlklassificeringer.

Der findes eksempler på, at vandløb i vandplanerne er klassificeret som naturlige og dermed er omfattet af krav om mindre vedligeholdelse eller lignende, men på et ældre kort er de samme arealer vist som sump. En sådan sammenligning er beviset på, at vandløbene er menneskeskabte - kunstige og derfor skal ud af vandplanerne eller klassificeres som kunstig. I Danmark findes der mange gravede grøfter, men alligevel er de klassificeret som naturlige.

Naturstyrelsen har kun brugt kort fra slutningen af 1800 tallet og senere til at identificere og klassificere vandløb, men en meget stor del af afvandingen og dræningen af det danske landskab er foretaget før 1850.

Blødbundsvandløb

Blødbundsvandløb adskiller sig fra ’normale’ vandløb ved at være mindre og naturlige vandløb, der på den overvejende del af sin længde har et naturligt ringe fald (< 0,1 - 0,5 ‰), ringe vandhastighed, og hvor bundsubstratet naturligt er blødt og overvejende organisk. Det forhold gør sig gældende på mange af de sjællandske vandløb, hvor der også er afvandingsinteresser. Langt flere vandløb i vandplanen burde være klassificeret som blødbundsvandløb. Som for stærkt modificerede vandløb har blødbundsvandløb en lavere målsætning og dermed et mindre indsatskrav til målopfyldelse. Derfor er det vigtigt, at vandløbene er klassificeret korrekt, så der ikke iværksættes indsatser som f.eks. ophør af grødeskæring på vandløb, som naturligt har et lavt miljøpotentiale. I høringssvar argumenteres ud fra de faktiske forhold, har vandløbet dårligt fald, ringe vandhastighed og en bund der er blødt og organisk, skal vandløbet klassificeres som blødbundsvandløb.

Alternativt skal vandløbet klassificeres som stærkt modificeret, da mange af disse vandløb mere eller mindre er udrettede og begrænset i deres naturlige hydrauliske karakter. Dvs. de får ikke plads til at genslynge sig og er nedgravede. Derfor burde de i henhold til vandrammedirektivets definitioner være udpeget som stærkt modificerede. Mange af de udpegede vandløb har fået deres udformning (er blevet udrettet) før 1842, der er de ældste historiske kort, som Naturstyrelsen anvender som dokumentation. Men det fremgår for størstedelen af de udpegede blødbundsvandløb, at de har en ret lige karakter og derved ikke er naturlige.

Omfang af vandløb, der skal med i vandplanen - 10 km² problematikken

I Danmark har man medtaget langt flere små vandløb end i landene omkring os. Ifølge vejledningen fra EU, skal man som udgangspunkt kun medtage vandløb og sidegrene med et opland, der er større end 10 km². Der er ifølge EU-reglerne mulighed for at fravige det, men i Danmark er det sket ved at udtage alle vandløb, som var målsat som A eller B i *regionplanerne*. Det forholder sig dog således, at regionernes målsætninger *ikke* er lavet for at opfylde vandrammedirektivet. Det retsgrundlag, som kommer til at ligge til grund for opfyldelsen af vandrammedirektivet, er derfor ikke vurderet i lyset af EU-reglerne, og dette kan være juridisk problematisk. Især hvis det anvendte retsgrundlag viser sig at give en retstilstand, som ikke har været tilsigtet med vandrammedirektivet. I visse tilfælde kan det give mening at bruge dette til at få vandløb ud af vandplanen.

Imidlertid er det også vigtigt at huske, at de mindre vandløb kan have værdi for det samlede vandløbssystem som gydeområde mv., hvis det har en god kvalitet eller kan få en god kvalitet. Derfor kan det anbefales kun at gøre indsigelser på vandløbsstrækninger med opland mindre end 10 km², som mest minder om afvandingsgrøfter eller har ringe vandføring/er udtørrede i sommerperioden og ikke har værdi i form af godt vandløb. Da de vandløb, som har eller kan opnå god kvalitet, altid vil have et rimeligt fald, vil det som hovedregel ikke være dem, som er problematiske for afvanding.

Helt åbenlyse eksempler på vandløb, der bør gøres indsigelser imod, er vandløb med et opland mindre end 10 km² som samtidig er blødbundsvandløb og/eller stærkt modificerede/kunstige vandløb. De bør ikke være en del af vandplanen.

En helt afgørende parameter for, om et vandløb kan forbedres, er hældningen i landskabet. I flade landskaber er vandløbet ofte stillestående, vedligehold nødvendig for afvanding, og samtidig er miljøpotentialet begrænset. Er oplandet mindre end 10 km² argumenteres i hørings svar for, at disse vandløb tages ud af vandplanen.

Forslag til tekst til brug i hørings svar:

Det fremgår af Miljøministeriets Web-GIS-kort, at vandløbsstrækning (xx) er medtaget i vandplanen. Der gøres hermed indsigelse mod, at den pågældende vandløbsstrækning er medtaget i vandplanen. Indsigelse bunder i to forhold:

- *Med henvisning til vandrammedirektivet og med baggrund i EU guideline om, som udgangspunkt, kun at medtage vandløb med opland større end 10 km²*
- *det påpeges, at det er betænkeligt at regionplanernes A og B målsætning i opfyldelsen af vandrammedirektivet fastholdes som udpegningsgrundlag. Det er juridisk problematisk, at regionernes målsætninger ikke er lavet for at opfylde vandrammedirektivet. Det retsgrundlag, som kommer til at ligge til grund for opfyldelsen af vandrammedirektivet, er derfor ikke vurderet i lyset af EU-reglerne.*

Hvis det mindre vandløb er et fladt vandløb: – ” På den pågældende vandløbsstrækning er det ikke realistisk at opnå god økologisk tilstand, grundet de topografiske forhold. Den lave hældningsgrad på vandløbet (udregnet evt. promillegrad) betyder, at det vil være nødvendigt at restaurere vandløbet og genskabe den naturlige hydraulik for at nå god miljøtilstand. Dette vil medføre uforholdsvist store omkostninger i forhold til afvandingsinteresserne.

Hvis de tilstødende arealer er flade: ” Der vil være risiko for påvirkning af tilstødende drænedes arealer (vurderet areal ud fra højdekurver) og dermed negativt økonomisk påvirke dyrkning af xx ha, da drænsystemet vil påvirkes negativt ved neddykkede dræneløb. Der gøres hermed indsigelse mod at medtage vandløbet (fra xx til XX) i vandplanerne.

Høringssvaret kan suppleres med dokumentation i form af billeder og landskabets topografi, påvirkningsgraden på dræning kan dokumenteres ved højdekurver, potentialet for miljøtilstanden i vandløbet kan påvises i form af hældningsgraden ved at måle fald over pågældende strækning typisk angivet i promille.

Yderligere krav om efterafgrøder

For nogle landmænd kan efterafgrøder få en stor økonomisk konsekvens. I det omfang, man kan sandsynliggøre det, kan man med fordel udarbejde konsekvensberegninger. Kan man samtidig sandsynliggøre, at den miljømæssige effekt af tiltaget er lille – f.eks. via drænvandsundersøgelserne, har man opbygget en solid argumentation mod yderligere krav om efterafgrøder.

Følgende tekst kan anvendes i et høringssvar:

Med baggrund i vedlagte dokumentation (økonomiske beregninger og drænvandsundersøgelser mv.) gøres hermed indsigelse mod krav om placering af yderligere efterafgrøder på min bedrift. Som det fremgår af drænvandsundersøgelserne, er udvaskningen fra mine marker lille (xx-xx), og som det fremgår af mine økonomiske beregninger, vil omkostningen ved efterafgrøder være på xx kr. pr. ha pr. år, svarende til en årlig omkostning på xx kr. Sammenholder man de to tal, vil man se, at det er en uhyre omkostningstung metode til reduktion af kvælstofudvaskningen.

Hjælp til de økonomiske beregninger kan findes ved at anvende følgende link (udarbejdet af Videncentret for Landbrug).

https://www.landbrugsinfo.dk/planteavl/afgroeder/efterafgroeder/sider/strategi-for-valg-og-dyrkning-mellem-efteragroeder_pl_pn_13_870.aspx

Fokus på betydningen af dræning

Det er vigtigt at have skarp fokus på, hvorvidt drænforholdene forringes. En effektiv afvanding er essentiel for en rentabel planteproduktion. I Danmark er store arealer afvandet for at sikre en landbrugsproduktion. 50-60 pct. af den danske landbrugsjord er afvandet ved hjælp af drænsystemer. Drænsystemerne er dimensioneret nøje efter recipientens beliggenhed. Recipienten er et vandløb, en å, en bæk, en grøft eller en afvandingskanal. Hvis der ændres i recipientens fysiske forhold, f.eks. ved mindre vandløbsvedligeholdelse, så får det konsekvenser for afvandingens effektivitet, da risikoen for, at drænsystemer tilstoppes af sediment, øges markant.

Vær opmærksom på, at skaden i marken pga. af vandoverskud indtræffer langt tidligere, end vandet ses på jordoverfladen, som en decideret oversvømmelse.

Forsumpning er meget tabsgivende for landbruget. En oversvømmelse giver måske 100 pct. udbyttetab, mens en forsumpning kan ligge på mange forskellige niveauer, alt efter varighed og forsumpningsgrad. Det er en meget kompleks sammenhæng, som også kan have mange afledte konsekvenser, som f.eks. begrænset mulighed for at komme i marken til tiden, og/eller landmanden kan være nødsaget til at dyrke vårbyg på arealer, hvor der tidligere kunne dyrkes vinterhvede. Selve udbyttet er selvsagt ikke optimalt på forsumpede arealer, og der er også risiko for tab af næringsstoffer.

Hvor skal høringssvarene sendes hen?

Man kan afgive høringssvar til vandplanerne på to måder:

1. Hvis man vil afgive høringssvar til konkrete, stedsspecifikke elementer i vandplanforslagene (fx en indsats eller miljømålet i et specifikt vandløb), skal man gå ind på Miljøministeriets Web-GIS-kort og vælge det konkrete element, man vil afgive høringssvar til. Klik på:

[Se GIS-kort Vandplaner 2013 og afgiv høringssvar til konkrete elementer](#)
[Veiledning til GIS-kort Vandplaner 2013](#)

2. Hvis man vil afgive høringssvar til teksten i vandplanforslagene eller miljøvurderingerne, eller i øvrigt ønsker at kommentere vandplanforslagene, herunder elementer i vandplanerne, som ikke kan findes på GIS-kortet (fx et vandløb, der ikke er med i vandplanerne), skal man anvende nedenstående høeringsblanket, som er åben for alle typer af bemærkninger. Klik på:

[Afgiv høringssvar til generelle/overordnede emner i vandplanerne](#)

Det er **ikke** nødvendigt at afgive samme høringssvar via begge blanketter.

Høringssvar kan også sendes med brev til Naturstyrelsen, Haraldsgade 53, 2100 København.